

Pretendentė į Europos Komisijos (EK) pirmininkės postą Ursula von der Leyen antradienį Europos Parlamente (EP) pristatė savo viziją, o europarlamentarai jai buvo itin reiklūs.

Politikė ragino kovoti už vieningą Europą, kuri leistų įgyvendinti pokyčius ir įveikti klimato kaitą. Ji žadėjo siekti, kad iki 2050 m. Europa taptų pirmuoju klimato atžvilgiu neutraliu žemynu pasaulyje, derėtis su didžiausiomis pasaulio ekonomikomis dėl spartesnio anglies dvideginio išmetimo mažinimo, taip pat pasiūlyti „Žaliąjį susitarimą“ ir privalomus išlakų mažinimo tikslus iki 2050-ųjų. „Pasiūlysiu numatyti tvarų Europos investicijų planą, o dalį Europos investicijų banko paversti klimato banku. Tai sukurs trilijono eurų investicijų galimybę per artimiausią dešimtmetį“, – teigė U. von der Leyen.

Pretendentė pabrėžė būtinybę stiprinti smulkuji ir vidutinį verslą, užbaigti kurti kapitalo rinkų sąjungą bei užtikrinti, kad visi Europos regionai turėtų perspektyvą ir būtų tinkamai finansuojami. Savo ruožtu ji žadėjo siekti sąžiningesnio stambiųjų skaitmeninių verslų apmokestinimo, oraus minimalaus atlyginimo garantijų visiems bei europinės apsaugos nuo nedarbo sistemos.

Pabrėžusi, jog būtų pirmoji moteris EK pirmininko poste, pretendentė žadėjo ryžtingai siekti lyčių lygybės (ir naujosios EK sudėtyje), taip pat kovoti su prieš moteris nukreiptu smurtu įtraukiant jį į ES sutartyje išvardintų nusikaltimų sąrašą. Savo ruožtu U. von der Leyen patikino, kad teisės viršenybės pažeidimams Europoje nebus jokių nuolaidų ir kompromisų, o tam pasitarnaus ir naujas stebėsenos mechanizmas.

Politikė dar žadėjo sukurti europinę prieglobsčio sistemą bei reformuoti Dublino reglamentą, taip pat dar labiau sustiprinti ES sienų ir pakrančių apsaugos agentūrą. Ji taip pat pasiūlė, kad užsienio politikos sprendimus ES Taryba priimtų kvalifikuota balsų dauguma. Jos teigimu, ES kolektyvinės gynybos pagrindas ir toliau bus NATO, tačiau Europa privalo stiprinti savo gynybos sąjungą. Pretendentė pažymėjo, kad pasaulyje, kuriame kai kurios šalys renkasi autoritarizmą, prekybą įtaka arba protekcionizmą, Europos kelias yra tarptautiškumas, sąžininga prekyba ir taisyklėmis grįsta tvarka.

U. von der Leyen žadėjo 2020 m. sukviesti dvejus metus trukusiančią konferenciją apie Europos ateitį, kurioje svarbiausias vaidmuo tektų piliečiams. Ji taip pat pabrėžė būtinybę stiprinti „pagrindinių kandidatų“ sistemą ir apsvarstyti tarptautinių sąrašų galimybę būsimuose EP rinkimuose. Politikė taip pat išreiškė paramą EP teisėkūros iniciatyvos teisei. Kalbėdama apie „Brexit“, ji sakė esanti pasiryžusi dar kartą nukelti Jungtinės Karalystės

išstojimo iš ES datą, „jei tam būtų rimtos priežastys“.

EP frakcijų atstovų nuomonės

Europos liaudies partijos atstovas Manfred Weber (Vokietija) pažadėjo visapusišką frakcijos paramą pretendentei, nes jos siekiai atitinka partijos rinkimų pažadą siekti teisingesnės Europos. Jis pažymėjo būtinybę išvengti dar didesnės krizės Europoje, taip pat tobulinti teisės viršenybės priežiūrą bei EK pirmininko išrinkimo („pagrindinių kandidatų“) sistemą.

Socialistų ir demokratų atstovės Iratxe García Pérez (Ispanija) teigimu, jos frakcija nesiekia institucinės krizės, bet „nori daugiau garantijų“ iš U. von der Leyen. Politikė pažymėjo būtinybę stiprinti Europos demokratiją, o ne „žengti atgal“, todėl pareikalavo, kad pretendentė įsipareigotų taikyti „pagrindinių kandidatų“ tvarką 2024-aisiais. Savo ruožtu EP narė pageidavo ryžtingesnių žingsnių klimato kaitai bei skurdui įveikti, taip pat daugiau lankstumo prižiūrint ES šalių biudžetus, kad ES šalių vyriausybės nebūtų baudžiamos „už investavimą į žmones“. Frakcija taip pat pageidautų, kad naujoji Komisija būtų „tokia pat reikli“ dėl teisės viršenybės užtikrinimo kaip ir ligšiolinė.

Frakcijos „Atnaujinkime Europą“ atstovas Dacian Cioloș (Rumunija) apgailestavo, kad siūlant ES institucijų vadovus nebuvo išlaikyta Rytų ir Vakarų pusiausvyra, taip pat „pagrindinių kandidatų“ sistema, kurios norėjo ES piliečiai. Frakcija ketina palaikyti U. von der Leyen kandidatūrą, jei ji įsipareigos per artimiausius penkerius metus imtis konkrečių žingsnių dėl teisės viršenybės, klimato kaitos ir technologijų pažangos, taip pat paramos jaunimui, verslininkams ir ūkininkams.

Žaliųjų atstovo Philippe Lamberts (Belgija) teigimu, praėjusią savaitę pretendentė frakcijos neįtikino, o šiandieninėje kalboje ji perėmė daugelį Žaliųjų idėjų, tačiau „vis vien nepakankamai“. Pavyzdžiui, aplinkosauga nėra vien klimato kaitos stabdymas – tai ir biologinė įvairovė, ir būtinybė reformuoti žemės ūkį. Politikas pasigedo konkretumo ir migracijos bei teisės viršenybės srityse. „Mums reikia naujos krypties, o ne laipsniškos kaitos ir nekonkrečių idėjų rinkinio“, – pažymėjo EP narys. Jis pridūrė, kad frakcija palaikytų kandidatę tik tuomet, jei ji įsipareigotų imtis esminių reformų.

Tapatybės ir demokratijos frakcijos atstovas Jörg Meuthen (Vokietija) teigė, jog pretendentė neatitinka reikalavimų, todėl frakcija jos nepalaikys. Jis kritikavo U. von der Leyen už „Vokietijos kariuomenės išardymą“, taip pat tuščius pažadus siekiant gauti kuo daugiau balsų. „Jūs neturite ambicingos modernios Europos vizijos“, – pridūrė politikas.

Europos konservatorių ir reformuotojų atstovas Raffaele Fitto (Italija) kritikavo

pretendentės nekonkretumą dėl teisės viršenybės priežiūros, migracijos klimato kaitos stabdymo. „Jūs kalbėjote apie tikslus, bet nepasakėte, kaip juos pasiekti“, – teigė EP narys. Jo teigimu, frakcija apsispręs dėl paramos pretendentei artimiausiame posėdyje.

„Jūsų vizija iš esmės skiriasi nuo mūsų“, – kalbėjo Europos vieningųjų kairiųjų atstovas Martin Schirdewan (Vokietija). Jo manymu, laikas atsisakyti griežtos taupymo politikos, taip pat mažinti gynybos lėšas, kad būtų galima daugiau pinigų skirti švietimui ir socialinei paramai. „O jūs norite stiprinti Europos kariuomenę“, – piktinosi EP narys, leidęs suprasti, kad frakcija pretendentes nepalaikys.

Frakcijoms nepriklausančio EP nario Nigel Farage (Jungtinė Karalystė) teigimu, pretendente siekia sukurti Europos kariuomenę bei „naują centralizuotą, nedemokratišką komunizmo formą“, kuri leistų ES „kontroliuoti visus mūsų gyvenimo aspektus“.

Lietuvoje išrinkto EP nario nuomonė

Padėkojęs pretendentei už tai, kad Lietuvoje dislokuoto NATO pajėgų sudėtyje yra Vokietijos karių, Andrius Kubilius (Europos liaudies partija) žadėjo paremti U. von der Leyen kandidatūrą. Jo teigimu, dabar „ES reikia realios lyderystės“, o pretendente būtų „labai išmintinga ir veiksminga Komisijos pirmininkė“. Atkreipęs dėmesį, jog ES yra ne tik ekonominės sėkmės, bet ir geopolitinio saugumo bei stabilumo garantas, EP narys ragino tęsti plėtros politiką Vakarų Balkanų bei Rytų Partnerystės šalių atžvilgiu, ateityje suteikiant galimybę Ukrainai, Gruzijai ir Moldovai tapti ES narėmis.

